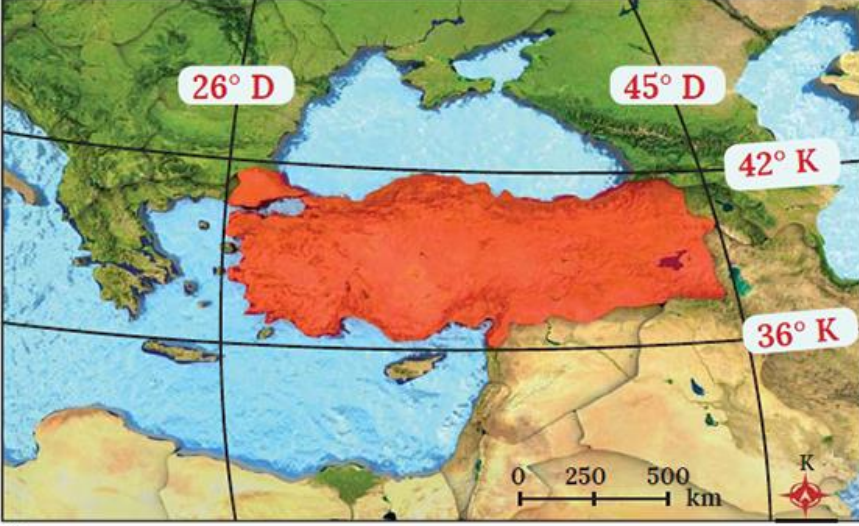

TÜRKİYE'NİN COĞRAFI KONUMU

Türkiye'nin Matematik ve Özel Konumu

MATEMATİK KONUMU VE ETKİLERİ

Türkiye, Kuzey Yarım Küre'de, 36-42 derece kuzey enlemleriyle 26-45 derece doğu boylamlarında arasında yer alır. Bu durumu ülkenin kutuptan çok Ekvator'a yakın olmasına ve ılıman kuşakta bulunmasına neden olmuştur. Bu durum, Türkiye'nin iklimi üzerinde etkili olmaktadır. Onun için Türkiye'nin iklimi ne kutup bölgelerindeki kadar soğuk ne de ekvatorial bölgedeki kadar sıcak ve yağışlıdır.

Ülkemizin mutlak konumu

Ülkemizin Dünya'daki yeri

TÜRKİYE'NİN MATEMATİK KONUMUNUN SONUÇLARI

- 1- En doğusuyla en batısı arasında 19 boylam fark vardır. Bu durum 76 dakikalık yerel saat farkına yol açar ($45-26=19 \times 4=76$ dakika)
- 2- En kuzeyi ile en güneyi arasında 6 enlem fark vardır. Bundan dolayı en kuzeyi ile en güneyi arasında 666 km lik kuş uçuşu uzaklık vardır. ($42-36=6 \times 111=666$ km)
- 3- İkinci ve Üçüncü saat dilimlerinde yer alır.
- 4- Güneş ışınları hiçbir zaman yatay bir düzleme dik açıyla gelmez.
- 5- Bir cismin öğle vakti gölgesi daima kuzeyi gösterir.
- 6- Buzul aşındırmasıyla meydana gelen kıyılar görülmez.
- 7- Güneyden kuzeye gidildikçe;
  - A) Güneş ışınlarının geliş açısı küçülür
  - B) Cisimlerin gölge boyu uzar
  - C) Gece ile gündüz süresi arasındaki fark artar.
  - D) Sıcaklık azalır.
  - E) Deniz sularının sıcaklığı ve tuzluluk oranı azalır.(Akdeniz'in deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluk oranı Ege, Marmara ve Karadeniz'den fazladır.)
- 8- Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
- 9- Kışın Cephesel yağışlar fazla görülür.
- 10- Kuzeyden esen rüzgarlar sıcaklığı düşürürken, güneyden esen rüzgarlar sıcaklığı yükseltir.
- 11- Dağların güney yamaçları daha sıcaktır
- 12- Yıl içerisinde farklı hava kütlelerinin etkisinde kalır.

ÖZEL KONUM (GÖRECELİ) VE ETKİLERİ

Türkiye özel konum bakımından çok çeşitli özelliklere sahiptir. Bunlar aşağıdaki başlıklar halinde belirtilir.

- Asya, Avrupa ve Afrika Kıta'larından oluşan ve Dünya Adası olarak isimlendirilen kara parçaları arasında menteşe durumundadır. Doğu ile batıyı, kuzey ile güneyi birbirine bağlar.
- Türkiye dünya üzerinde iki kıtada toprakları bulunan üç ülkeden (diğerleri Rusya Federasyonu ve Mısır'dır) biridir.
- Kafkas, balkan ve Orta Doğu ülkeleri arasındadır.

- Doğu Akdeniz’de bir yarımada durumunda olup üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla Ege denizi üzerinden Akdeniz’e, oradan da okyanuslara bağlantısı vardır.

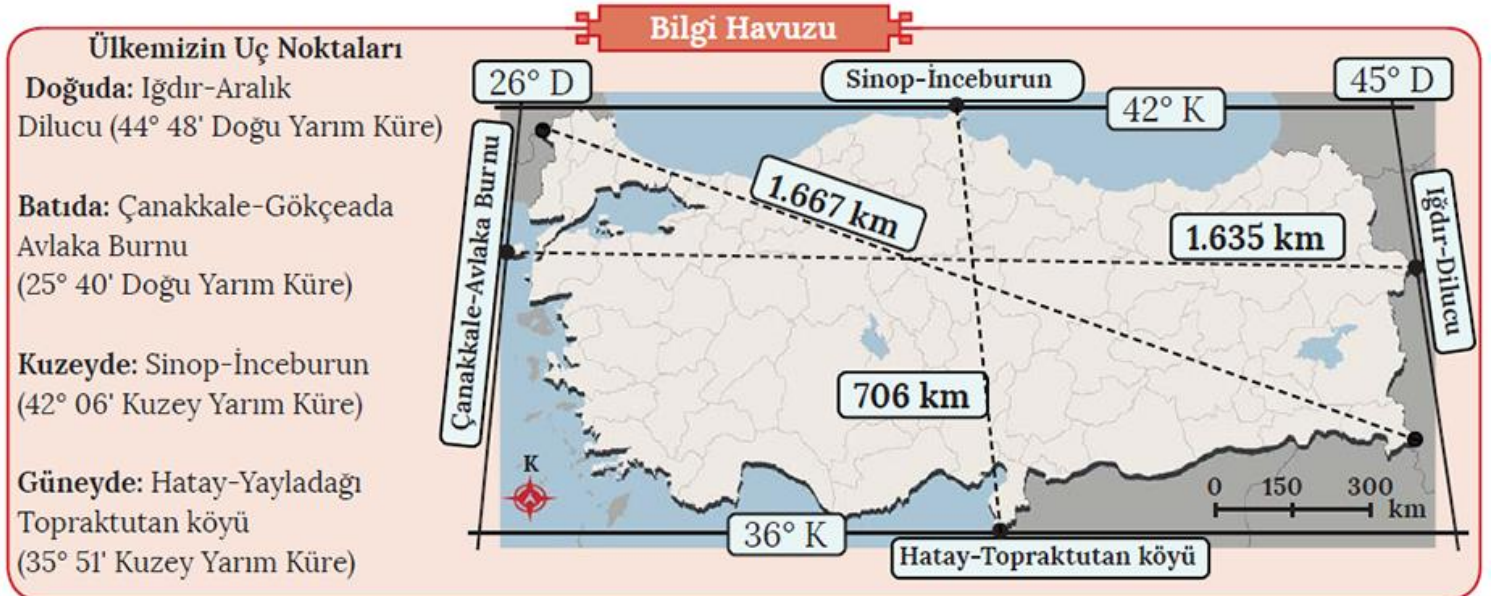
TÜRKİYE’NİN ÖZEL KONUMUNUN SONUÇLARI

- 1- Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunur. Bunun sonucunda
  - A) Üç kıta arasında doğal köprü durumundadır. Bu nedenle Asya ile Avrupa arasındaki göçler Anadolu üzerinden gerçekleşmiştir.
  - B) İpek ve Baharat yolları gibi önemli ticaret yollarına geçitlik yapmıştır.
- 2- Doğal güzellikler bakımından zengindir
- 3- Dünyada en fazla petrol çıkaran ülkelere komşudur
- 4- Ortalama yükseltisi fazla olan bir ülkedir
- 5- Yükseltisi batıdan doğuya doğru artar.
- 6- Gerçek alanı(814,578 km kare) ile izdüşümü alanı (779,452 km kare) arasındaki fark fazladır. Bunun nedeni engebeli ve yüksek olmasından kaynaklanır.
- 7- Üç tarafı denizlerle çevrili ve yer yüzü şekilleri çeşitlidir. Bunun sonucunda;
  - A) Çeşitli iklimler görülmektedir.
  - B) Yetiştirilen ürün çeşidi artmıştır
  - C) Turizm faaliyetleri yaygındır
  - D) Bitki örtüsü çeşitliliği artmıştır.
- 8- Batıdan doğuya gidildikçe sıcaklık düşer.
- 9- Zengin yeraltı kaynaklarına sahiptir.
- 10- Türkiye özel konumu sayesinde birçok uluslararası kuruluşu üyedir. (NATO, Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı ve İslam Konferansı Birliği)
Avrupa Birliği tam üyelik başvurusunu da yapmıştır.
- 11- Dağlar doğu batı yönünde uzandığı için Kuzey-Güney yönlü ulaşım zordur.

Türkiye çok çeşitli yönlerden bir köprü görevi yapar:

- * Asya ile Avrupa Kıta’ları arasında,
- * Avrupa ülkeleriyle Orta Doğu ülkeleri arasında,
- * Batı ile Doğu ülkeleri arasında,
- * Müslüman ülkeleri ile Hristiyan ülkeleri arasında,
- * Sanayi ülkeleri ile petrol ve tarım ülkeleri arasında,
- * Doğu kültürü ile Batı kültürü arasında,
- * Serbest ekonomi düzeni uygulayan ülkelerle devletçi ekonomi düzeni uygulayan ülkeler arasında köprü görevi yapmaktadır.

Türkiye Asya ile Avrupa Kıta’larında bulunan sekiz ülke ile sınır komşusudur. Türkiye biri büyük (Anadolu) diğeri küçük (Trakya) iki yarımadadan oluşan bir ülkedir. Dünya üzerinde sayılı ülke, bu kadar çok ülkelerle sınır komşusudur. Çok ülkeyle sınır komşusu olmak, jeopolitik yönden olumsuz bir özelliktir. Ayrıca bu sınırların uzun olması ve Topoğrafik engellerin bulunmaması da Türkiye için sorunlar yaratmaktadır.

TÜRKİYE'NİN SINIRLARI

Bugünkü milli sınırlarımızın başlıca özelliklerini genel olarak şöyle özetlenebilir:

1. Deniz ve kara toplam uzunluğu 11.086 km dir. Bunun 8333 km si (%75,7) deniz sınırları, 2753 km si ise (%24,3), kara sınırlarından oluşur.
2. Sınırlarının uzunluğu bakımından Türkiye, dünyanın en uzun sınırlı ülkeleri arasında yer alır.
3. Türkiye kıyılarının büyük bölümünü Anadolu kıyıları oluşturur. Örneğin 8333 km lik toplam kıyı uzunluğunun sadece 786 km si (%9,4) Trakya ve 1067 km si adaların kıyı uzunluklarıdır. Oysa, Anadolu kıyılarının toplam uzunluğu 6480 km'yi bulur.
4. İran sınırlarımız dışındaki kara sınırlarımız hemen tümüyle yakın tarihimizde belirlenmiştir.
5. Kara sınırlarımızda coğrafi anlamda, sadece İran Irak sınırları doğal sınır niteliği taşımaktadır. Diğerleri ise yer yer bazı engellerden geçmekle birlikte çoğunlukla yapay sınır niteliği taşırlar.
6. Sınırlarımızın bazıları (İran, Irak ve Yunanistan sınırlarında olduğu gibi) tamamen politik sınırlar olup Türk nüfusunun bütünlüğünü bölmüşlerdir. Örneğin, İran sınırı Güney Azerbaycan'ı, Irak sınırı Musul-Kerkük-Erbil ve dolaylarında Türklerin yaşadığı yerleri, Yunan sınırı ise Batı Trakya'yı Anadolu Türklerinden ayırmaktadır.

Türkiye'nin sekiz komşusu vardır. Bunları buldukları bölgelere göre üç grupta toplayabiliriz

* Balkan Ülkeleri

1. Yunanistan

212 km lik uzunluğa sahiptir. Sınır Meriç Irmağının ağız kısmında başlar ve Türkiye-Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarının kesişme noktasında son bulur.

2. Bulgaristan

269 km lik uzunluğa sahip olan Bulgaristan sınırı Meriç ırmağının Türkiye girişinden başlar ve Karadeniz kıyılarında son bulur.

* Kafkas Ülkeleri

1. Gürcistan

276 km olan sınır Sarp Köyünden başlar ve Türkiye-Gürcistan ve Ermenistan kesişmesinde biter.

2. Ermenistan

Genel olarak Arpaçay ve Aras vadisini izleyerek Nahcivan-Türkiye sınırında biter.316 km uzunluğundadır.

3. Azerbaycan

Azerbaycan kendisine bağlı Nahcivan Özerk Cumhuriyeti vasıtasıyla Türkiye'ye komşudur. Türkiye-Nahcivan sınırı sadece 18 km uzunluğundadır.

* Orta Doğu Ülkeleri

1. İran

Aras'ın ülkemizden ayrıldığı yöreden başlar ve Türk-İran-Irak sınırlarının kesişme noktasında biter. 454 km uzunluğundadır.

2. Irak

Türkiye-İran sınırının bitiminden başlayarak Türkiye-Suriye-Irak kesişim noktasında biter.331 km uzunluğundadır.

3. Suriye

877 km olan bu sınır kara sınırlarımızın en uzunudur.

